

2 Kung 4:8-11, 14-16a (*Han är en helig man. Han skall stanna hos oss*)

Heliga människor, här profeten Elisha, är kontroversiella. De är absolut inte välkomna överallt. Ofta är de på vandring, antingen därför att de är förföljda eller för att de är på väg med något budskap från Gud. Det kan vara farligt att ge dem husly – vad ska folk säga? Den rika kvinnan och hennes man tar emot profeten för att han är Guds profet. Hon ska belönas rikligen – så även vi när vi understödjer kyrkans tjänare.

Evangelium: **Matt 10:37-42** (*Den som inte tar sitt kors är inte värd att tillhöra mig. Den som tar emot er tar emot mig*)

Tydligare kan det inte sägas att prio ett för en kristen ska vara Kristus och hans rike. Hos Lukas (och i det apokryfiska Thomasevangeliet) formuleras villkoren för lärjungaskapet som att *hata sin far och sin mor och sin hustru och sina barn och sina syskon och därtill sitt eget liv* (Luk 14:26). Matteus version förebygger missförstånd: Jesus predikar **kärleksbudskapet**, men ska det följas seriöst kan det innebära att man måste ta radikalt avstånd från (= "hata") röster som drar åt annat håll, om det så är de allra närmaste eller den egna egoismen. Det här var givetvis skandalösa och chockerande ord i ett samhälle där familjebanden betydde allt.

V. 38-42 förstås bäst som beskrivning av förföljelsetider. Måste du välja mellan ett bekvämt liv, friad från misstankar om "kopplingar" till katolska kyrkan, och den rena undergången på grund av din tro, då får du ta emot **korset**. De utomstående som tar förföljda kristna i sitt beskydd just för att dessa tillhör Jesus, vare sig det är apostlar (ämbetsbärare, v. 40), profeter (andliga lärare, v. 41) eller "de små" (de minst framträdande medlemmarna av kyrkan, v. 42) ska dela deras härlighet i himlen.

Bakom Jesu ord skymtar en kyrkoorganisation med olika funktioner. Det var tydligen en självklar ordning som Matteus inte behövde förklara närmare för läsaren.

MÅNDAGEN 3 juli: DEN HELIGE APOSTELN TOMAS, fest

Det var aposteln TOMAS som tvivlade på att Jesus verkligen var uppstånden. Då visade sig Jesus för honom så att han kunde sticka handen i hans sida och känna spikhålen i hans händer (Joh 20:24-29 – evangeliet i dag). Det var bra att han tvivlade! Hade han inte gjort det, så skulle vi aldrig ha fått de tröstande orden från den uppståndne Jesus (v. 29) som handlar om *oss*:

Du tror för att du har sett mig. Saliga de som inte har sett men ändå tror.

Denna gode tvivlare är enligt dagens läsning en av dem som är *grund* för den byggnad som är *ett heligt tempel i Herren* (Ef 2:21). Tvivel ingår i tron, åtminstone i dess tillblivelse, och är alltså inget ont i sig. Tomas blev ett stort helgon, missionerade i Indien och grundade kyrkan där, vilket det numera lär finnas visst arkeologiskt belägg för.

Kyrkans bön denna dag:

Allsmäktige Gud, ge oss glädje på den helige Tomas högtidsdag, ge oss stöd i hans förbön, så att vi tror och har liv i din Sons namn och bekänner honom som vår Herre och Gud.

Särskilda läsningar på denna dag: Ef 2:19-22 samt Joh 20:24-29

TISDAGEN I 13 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Mos 19:15-29** (*Herren lät svavel och eld regna över Sodom och Gomorra*)

Gud är mild. Han vill förlåta ALLA där det finns tio rättfärdiga (jfr Jer 5:1 där det räcker med *en enda* person). Andras, särskilt helgonens, förtjänster och förböner kan bli till nytta för oss, ty *kärleken gör att många syndar blir förlåtna* (1 Pet 4:8), men där alla är förhårdade, ett enda kollektivt NEJ till nåden i Kristus, går det inte (jfr Matt 11:23-24). Lots hustru kunde inte släppa syndens värld, hon såg sig tillbaka, och förflamades. Vi står där som Abraham, utan ord, och ser katastrofen.

Evangelium: **Matt 8:23-27** (*Han hutade åt vindarna och sjön, och det blev alldeles lugnt*)

VEM ÄR HAN? Inte bara spetälskan viker för Jesus, liksom förflamningen, febern och demonerna – t.o.m. naturkrafterna lyder hans bud. Matteus vill nog att vi ska se *urkyrkan* i scenen med den lilla båten. Den var kanske mer förföljd än vi anar. I Jesu sällskap levde man under rävarnas nivå. Ibland fick man ta sig över sjön till avlägsna hedniska trakter (som här). Ja, varför? En annan förklaring än *flykt* är svår att se, Jesu rörelses ledningsgrupp tvingades gå under jorden då och då. Men Jesus är märkligt trygg mitt i alltihop. Likt en jagad räv lyckas han ändå hitta vila överallt, om det så är i en båt under en riskabel färd. Lärjungarna – vi – kan vara trygga i tron: om Jesus tillåter att det stormar kring

kyrkan så är det aldrig för att låta henne gå under. Det sker för att vi ska få känna av hans styrka när han räddar, och vårt beroende av honom. Inkarnationens mysterium avbildas här: Frälsaren är *sann Gud och sann människa* – han har stormen i sin hand (= är Gud) men behöver sova som vi (= är människa). Den som styr allt har blivit en av oss. Vilken tröst! Säg, vem är han? GUD är han.

Han som har gjort Sjustjärnorna och Orion, som förvandlar mörker till morgon och låter dagen mörkna till natt, som kallar på havets vatten och låter det strömma över jorden – Herren är hans namn. (Amos 5:8)

ONSDAGEN I 13 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Mos 21:5, 8-20** (*Denne tjänstekvinnas son skall inte ärva med min son Isak*)

Rivaliteten mellan Abrahams hustru och slavinna, som vi läste om i torsdags (1 Mos kap. 16), blossar upp igen. Sara är rädd att Ismael ska ärva pengar och makt. Men Abrahams verkliga arv är de löften Gud gav. Hagar får sin frihet (jfr 2 Mos 22:11).

Evangelium: **Matt 8:28-34** (*Har du kommit hit för att plåga demonerna i förtid?*)

Vi är i hedniskt område men får inte veta varför. *Lik* är orena för judar (jfr ”gravarna”, v. 28) och svin är orena djur. Att tvingas sköta svin är alltså närmast botten i statusligan (jfr den förlorade sonens tragik i Luk 15:15-16; jfr Matt 7:6; 2 Pet 2:22). Ännu orenare är demonerna. Vilken kuslig plats! Demonerna är ren ondska, deras öde är beseglat i och med Jesu ankomst, och det vet de om (v.29). Djävulspacket kallar Jesus för ”Guds Son” (v.29) långt innan någon människa (Petrus i Matt 16:16) bekänner det öppet. Jesus är skakad av att se den skada demonerna tillfogat människorna. Han äcklas, hans knappa befallning visar det: *Ge er iväg!* (v. 32). De onda andarna vill ha en frist innan domedagen och får det. De får gömma sig i svinen och rusar dit. Det sker inte på ordnat sätt utan blir rent kaos, som om alla knuffas och vill först i mål (demoner hatar tydligen varandra), bromsar saknas, och hela anhanget glider ut över branten och ner i sjön. Se svinaktiga demonerna blir en komisk bild av *ondskans självdestruktivitet*, men också en varning till alla som genom att bli slavar under synden välkomnar ondskan. De riskerar att dras med i djupet. De hedniska herdarna vill att Jesus ska försvinna. Apostlarna, som ju alla var judar, måste ha ryckt till. Fattar de där typerna inte att Jesus har botat två besatta och fördrivit

demonerna och med dem djur som är orena? Hur kan man älska svin mer än Jesus?

Berättelsen finns utförligare och ännu mer dramatiskt i Markus evangelium (Mark 5:1-20). Demonerna har där *militära* drag ("Legion", deras namn, är en romersk arméenheter, Mark 5:9). Varför? Ja, och vad ville Jesus där egentligen? Varför skrevs berättelsen? Är den en variant av temat "Den gode herden söker de förlorade fåren"? Varför måste svinen lida? Fick herdarna någon kompensation? Så mycket vi inte kan svara på.

Inte ens i den mörkaste dal fruktar jag något ont, ty du är med mig (Ps 23:4).
--

TORSDAGEN I 13 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **1 Mos 22:1-19** (*Vår fader Abrahams offer*)

Detta är ingen lämplig godnattsaga för barn, de identifierar sig med den stackars Isak, vilket är ett villospår. Berättelsen handlar om *en andlig kris i Abrahams hjärta*. Som när Gud ledde Jesus ut i öknen för att förvirras av djävulen (Matt 4:1-11 /Luk 4:1-13). Isak personifierar det goda Gud har lovat, åldringens framtidshopp – men... "är allt jag satsat på fel?" Skulle vi vara beredda att offra karriär/familj om Gud bad om det? Den ångest, förvirring och smärta som vi då skulle kastas ut i är densamma som Abrahams. Han var redo att offra allt – och liknar därmed Gud (Rom 8:31f).

Evangelium: **Matt 9:1-8** (*De prisade Gud, som hade gett sådan makt åt människorna*)

Hos Markus är denna händelse mer omständligt berättat (Mark 2:1-12). Matteus låter mot slutet ett av sina favoritteman skymta, *kyrkan*: det heter ju i v. 8 att Gud har gett *människor* (i plural) fullmakt att förlåta synder (*botens sakrament*, jfr Joh 20:23, se övriga fullmakter i Matt 10:8; 16:19; 18:18; 28:19-20). Tanken att en människa kan förlåta synder är helt främmande för de skrifflärda. Varje synd innebär ju ett kränkande av Gud, alltså kan bara Gud förlåta, tänker de. De har mer rätt än de vet om: Jesus ÄR Gud som förlåter, men den förklaringen kan de inte rymma. När Jesus bevisar den makt Gud har gett honom genom att bota den förlamade mannen blir alla förskräckta. Folket börjar jubla, de skrifflärda däremot stelnar till, vi får ingen reaktion från deras sida. Mannen som bars dit står där som nyskapad: utan synd och på egna ben, botad i själ och kropp. Vad måste han inte ha känt?

Markus och Lukas har i sina versioner en komisk detalj: den lame kunde först inte bäras in för allt folket, vännerna fick bryta sig in genom taket (Mark 2:3f;

Luk 5:18). För dem handlar berättelsen också om hur entusiastiska människorna var, där och då i Galileen. Matteus tema här är enbart *rätten att ge absolution*. Det övriga skalas bort.

Han fyller mitt liv med allt gott, och jag blir ung på nytt som en örn (Ps 103:5).

FREDAGEN I 13 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **1 Mos 23:1-4, 19, 24:1-8, 62-67** (*Isak blev tröstad i sorgen efter sin mor*)

Abrahams tro blir Tradition. Tjänaren får under inga omständigheter riskera att den helige mannens kommande ättlingar, gudsfolket, blandas upp med avgudadyrkare. Åldringen, Guds vän, är kroniskt konservativ och petnoga: **aldrig, aldrig, vill vi återvända till hedendomen!** Hans trogna ättlingar intar i alla tider samma attityd.

Evangelium: **Matt 9:9-13** (*Barmhärtighet vill jag se och inte offer*)

Tullindrivaren *Matteus*, som fornkyrkan tillskriver detta evangelium, kallas i parallellversionerna hos Markus och Lukas (Mark 2:14; Luk 5:27) för *Levi*. Det var inte ovanligt med två namn på den tiden (som Saul/Paulus). Han kallas att bli lärjunge och senare apostel. Varför väljer Jesus en så hatad person?

Tullindrivarna tjänade Roms intressen och pressade sina landsmän på pengar. De var – precis som prostituerade – inte välkomna i synagogorna (jfr Luk 19:1-10; Matt 21:31f). Fariseerna ser att Jesus nu t.o.m. äter med ett sådant sällskap. De blir så chockerade att de inte ens kan se Jesus i ansiktet utan vänder sig med sin fråga till lärjungarna: **VARFÖR GÖR HAN SÅ?** Jesus, som ju är där, lägger sig i och presenterar sig som *själarnas läkare*. Citatet i v. 13 från Hos 6:6 (jfr Matt 12:7; 23:23) förklarar Jesu måltidsgemenskap med syndare: de är Guds älskade, men sjuka barn. Av samma skäl är vi syndare i dag bjudna till hans måltid som är **eukaristin**. Vi går inte till mässan för att vi är bättre än andra människor utan just för att vi inte är det! I kön fram till kommunionen går *patienter som söker läkaren*. Stegen är inte alltid lätta. Här krävs ödmjukhet, insikt om sin synd och samma tillit som Matteus hade.

Förslag till fredagsoffer: I dag vill jag vara vänlig mot någon som ingen bryr sig om.

LÖRDAGEN I 13 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **1 Mos 27:1-5, 15-29** (*Jakob bedrog sin broder och tog hans välsignelse*)

Kyrkofäderna såg Esau, den äldre brodern, som *judendomen* och Jakob som *kyrkan*, den som Gud här, genom Rebeckas list, lät ärva löftena till Abraham. Positivt får vi se oss som utvalda, men några negativa slutsatser om judarna ska vi inta dra. Vi vet inte vilka framtidsplaner Gud har med det folk som Gud först talade till. Paulus, själv jude, är optimist (Rom 11:26).

Evangelium: **Matt 9:14-17** (*Bröllopsgästerna kan inte sörja så länge brudgummen är hos dem*)

Att fasta är att uttrycka sorg eller göra bot. Jesu närvaro var *fest*. Det var en *glad nyhet* (evangelium) han kom med, och då fanns det inte plats för sorg. En bröllopskortege och ett begravningsfölje är två olika verkligheter. Jesus kallar sig för *Brudgummen* – det är lika provocerande som när han förlåter synder i Guds namn. I den rabbiniska utläggningen av kärlekspoesin i *Höga visan* är brudgummen Gud själv som älskar sitt folk (samma tanke hos profeterna, Amos kap. 2-3; Jes 54:5; 62:5; Jer 2:2). Ingen kung har gjort anspråk på en sådan roll, inte ens Messias förväntades göra det.

Att Jesus kan vara både *sann Gud och sann människa* på en gång kräver ett helt nytt sätt att tänka – detta menar Jesus med liknelsen om gammalt och nytt som inte passar ihop (v. 16-17). Gud är inte underkastad våra föreställningar om hur en Messias borde vara och handla – han har gjort sitt val, genom sitt Ords, sin Sons människoblivande. Gud måste inte leva upp till våra förväntningar. Att kapitulera inför *det* är den nya utgångspunkten: om kritikerna skulle släppa fördomarna och försöka anta att Jesus har rätt, då skulle de se vart det leder. Apostlarna gjorde så och blev inte besvikna.

Matteus visar i slutet av v. 17 att Jesu inte vill förkasta det gamla. Det ska *bevaras*, hör vi. Det gamla är bra och motsägs inte av det nya utan uppfylls av det och ryms i det (jfr Matt 13:52). Matteus citerar i Bergspredikan Jesu väldigt positiva ord om Moselagens bestående värde (Matt 5:17-19). Den helige Augustinus sade: ”Nya testamentet ligger dolt i det gamla, och Gamla testamentet ligger öppnat i det Nya”.

Varje skriftlärdd som har blivit himmelrikets lärjunge är alltså som en välbärgad man som ur sitt förråd kan ta fram både nytt och gammalt (Matt 13:52).
--